

BE PREPARED

“Landen en bedrijven die het beste uit deze crisis komen, zijn degene die het snelst de potentie hebben omarmd van de vierde industriële revolutie – de nieuwe biomedische en digitale technologieën, mogelijk gemaakt door doorbraken in genetische analyse, informatiestromen, kunstmatige intelligentie en slimme machines...”

Robbert Dijkgraaf, NRC 25&26 april 2020

Leeswijzer

Deze notitie ...

- ... behelst een eerste draft om te komen tot een nationale strategie voor gezondheid en zorg om nu, maar vooral in de toekomst als samenleving en economie het hoofd te kunnen bieden aan crisis zoals de huidige coronacrisis.
- ... is opgemaakt aan de hand van uitkomsten van overleggen Q1-2 2020 van de governance van de Topsector Life Sciences & Health (LSH) en van het Maatschappelijk Thema Gezondheid en Zorg (MT G&Z).
- ... heeft tot doel om medio Q2-3 2020 met beide gouvernances te overwegen en besluiten om een “Be prepared”-strategie toe te voegen aan de vigerende strategie 2020-2023 van het MT G&Z.

Inhoud

Leeswijzer	1
Inleiding	2
Onvoorbereid	2
Vragen	2
Voornemens	2
Aanloop	2
Experts	3
Gelieerde initiatieven:	3
Bijlage	5
Korte termijn	5
Middellange termijn	5
Lange termijn activiteiten	5
Relevante links:	7

Inleiding

Onvoorbereid

Na 4 maanden COVID-19 pandemie kunnen we reeds onomwonden vaststellen dat de wereld en ook ons land bepaald niet voorbereid waren. Nu is voorbereiden op dergelijks wellicht een illusie, maar onze reactie op de watersnoodramp in 1953 met de Deltawerken laat zien dat we in Nederland als collectief in staat zijn een crisis te boven te komen, snel en robuust bescherming te kunnen bieden aan eenieder en ieders huis en haard en ons op grond van het geleerde bovendien wereldwijd te positioneren als gidsland watermanagement met vele revenuen van een infrastructureel publiek-privaat megaproject als de Deltawerken. Niet onbelangrijk daarenboven: ons imago en de economie gedijen daar sindsdien goed bij.

Vragen

Vergelijkbaars acht de LSH- en MT G&Z-governance¹ even noodzakelijk als wenselijk als reactie op de huidige crisis, die ons allemaal raakt gezien de te verwachten economische² en maatschappelijke impact. Vragen die daarbij beantwoord moeten worden zijn onder meer: a. "Hoe bereiden we ons – beter – voor op een volgende crisis, in het bijzonder op pandemieën?", b. "Hoe minimaliseren we de gevolgen ervan?", c. "Wat moeten we leren van voorgaande crisis en bij uitstek van deze coronacrisis?", d. "Hoe passen we het onlangs gestarte Missiegedreven Topsectoren en Innovatiebeleid (MGTIB) aan bij deze nieuwe ofwel post-coronacrisissituatie (ook wel bekend onder de welluidende naam "De 1½-metereconomie")?".

Voornemens

De governance van de Topsector Life Sciences Health (LSH) en van het Maatschappelijk Thema Gezondheid en zorg (MT G&Z) overwegen de lead te nemen bij het beantwoorden van bovenstaande vragen. Vanwege de ruime ervaring in zowel samenwerkingen vanuit de *quadruple helix* als bij het opzetten van de robuuste nationale publiek-private Kennis- en innovatie-infrastructuur, bij voorkeur in samenwerking met de collegae van de drie andere maatschappelijke thema's, de sleuteltechnologieën en -methodologieën en van de agenda voor het Maatschappelijk Verdienvermogen. Het voor het MGTIB ingestelde Regieoverleg lijkt de aangewezen governance-structuur om medio juni-juli 2020 vragen a., b. en c. nader te adresseren. Voorwerk hiertoe, op hoofdlijnen, vanuit de LSH- en MT G&Z-governance, al dan niet in samenspraak met het TKI-Directeurenoverleg met EZK en RVO. Bij voorkeur heeft de LSH- en MT G&Z-governance zich tegen die tijd ook reeds een globaal op hoofdlijnen beeld gevormd van de antwoorden op vraag d.

Aanloop

In aanloop op dit voornemen zijn de LSH- en MT G&Z-governance (respectievelijk LSH-Topteam en -Adviesraad en MT G&Z-Kern- en Themateam) medio Q2 2020 gestart met het inventariseren van korte, midden-lange en lange termijn gevolgen en noodzakelijke en wenselijke (re)acties op de coronacrisis. Een overzicht van de uitkomsten hiervan zijn bijgesloten.

¹ <https://www.health-holland.com/about-us/about-us>

² Zie: <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Scenarios-maart-2020-Scenarios-economische-gevolgen-coronacrisis.pdf> en <https://www.fme.nl/nl/nieuws/coronacrisis-hoe-nu-verder-maatregelen-technologische-industrie>

Experts

Te betrekken/raadplegen experts (ter discussie):

- 5.1.2e (RIVM)
- 5.1.2e
- 5.1.2e (NFU – UMC Utrecht)
- 5.1.2e (Adviesraad LSH)
- 5.1.2e
- 5.1.2e (TNO)
- 5.1.2e (GO FAIR)
- 5.1.2e (VWS)
- 5.1.2e (ICT/DDD – Dell)
- 5.1.2e
- 5.1.2e (LSH; 5.1.2e
- 5.1.2e (NLZVE)
- 5.1.2e (VitalNext)
- 5.1.2e (LSH)
- 5.1.2e (CLICKNL)
- 5.1.2e (Philips)
- 5.1.2e (Boegbeeld Chemie, heeft al toegezegd)
- Topteam LSH
- Themateam G&Z
- Adviesraad

In kennismaking gesprekken in 2019 heeft 5.1.2e een aantal personen gevraagd of ze een rol willen spelen bij toekomstige vraagstukken waar de Topsector aan werkt. Deze personen zijn uitdrukkelijk ook kandidaten om een rol te spelen bij de be prepared activiteiten.

- 5.1.2e (CZ)
- 5.1.2e (Radboud)
- 5.1.2e (Galapagos)
- 5.1.2e (Rabo)
- 5.1.2e (ex DSM)
- 5.1.2e (GenMab)
- 5.1.2e (MSD)
- 5.1.2e (Medtronix)
-

Executive team

Ondersteuning van het expertteam vanuit de TKI-bureaus o.l.v.:

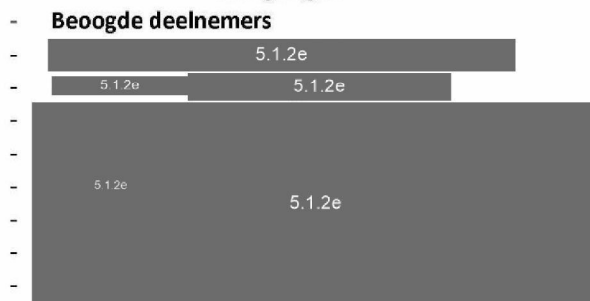
- 5.1.2e (CLICKNL)
- 5.1.2e (ICT/DDD)
- 5.1.2e (LSH)
- ...

Gelieerde initiatieven:

- Kenniscoalitie (o.l.v. 5.1.2e)
- CEO's, particulier initiatief (o.l.v. 5.1.2e)
- Series van 'Scenario sessies' (o.l.v. 5.1.2e)
 - **Doel scenario sessies:**
 - In een aantal sessies zal worden nagedacht over mogelijk scenario's voor het Nederlandse LSH-ecosysteem als gevolg van de globale COVID-19 uitbraak. Het idee is om met een beperkte groep deelnemers vrij van gedachten

wisselen over het effect van COVID-19 op het LSH-ecosysteem in Nederland (en internationaal). Het is nog te vroeg om dat effect precies te kunnen duiden. Het komen tot een nationale agenda voor het LSH-ecosysteem is nu belangrijker dan ooit voor economische groei en maatschappelijke waarde van het Nederlandse LSH-ecosysteem in internationaal perspectief. Bij de mogelijke scenario's wordt de deelnemers gevraagd zowel uit te gaan van een scenario waarvan de uiteindelijke impact gering zal zijn als van een scenario waar COVID-19 nog lang onder ons is en groot effect heeft op het LSH-ecosysteem en de samenleving in brede zin.

- **Twee leidende vragen:**
 - Wat voor negatieve impact heeft corona op het (Nederlandse) LSH-ecosysteem en het Actieprogramma 'Nieuwe kansen voor Topsector LSH'?
 - Welke positieve invloed heeft corona op het (Nederlandse) LSH-ecosysteem en het Actieprogramma 'Nieuwe kansen voor Topsector LSH'?
- **Vervolg:**
 - De uitkomsten van deze scenario sessies worden meegenomen in de houtskoolschets van het Actieprogramma 'Nieuwe kansen voor Topsector LSH' die medio juni aan de bewindspersonen van EZK en VWS wordt voorgelegd.

- 5.1.2e, Life Sciences Partners

Bijlage

Snapshot, en ook niet meer dan dat, van een overzicht van de korte, midden-lange en lange termijn gevolgen en (re)acties op de coronacrisis, opgetekend vanuit inventarisaties en overleggen van de Adviesraad LSH (26 maart en 15 april), TKI-Bureau (eind maart), Kernteam en Themateam Gezondheid & Zorg (30 maart en 10 april), Topteam LSH (17 april), TKI-Bestuur (23 april).

Korte termijn

- Activiteiten gericht op ...
 - Economische partners:
 - Schade beperken;
 - Consolideren productie bedrijven;
 - Additionele en alternatieve initiatieven ondersteunen;
 - Intelligente herstart bedrijven voorbereiden;
 - LSH adviseerde samen met netwerkpartijen als Techleap, KvK, HealthValley, RVO, etc. LSH- en LSH-gerelateerde ondernemers om 'in business' te blijven en/of te 'overleven'. Zo is voorbeeld een online matchmaking platform met spoed gecreëerd om vraag en aanbod van deze ondernemers bijeen te brengen (<https://care-industry-together-against-corona.b2match.io/home>);
 - Zie ook:
 - <https://sifted.eu/articles/coronavirus-support-startups/>;
 - <https://mailchi.mp/nvp/update-coronavirus?e=a8b27f9777>;
- Kennisinstanties en innovatief bedrijfsleven, onderzoek en innovatie:
 - NWO, ZonMw en TKI-LSH openen calls voor 'ad hoc' COVID-19- en COVID-19-gerelateerde R&D-projecten;
 - In totaal werden *** projecten gehonoreerd met een totaal van *** publieke en *** private inzet. *** projecten betroffen een EUREKA-call in samenwerking met RVO om Nederlands bedrijfsleven en kennisinstellingen de optie te geven in internationale COVID-19 R&D-constructies te participeren (zie: <https://www.eurekanetwork.org/content/multilateral-call-solutions-covid-19-echo-period>).
- Burgers en burgerinitiatieven:
 - LSH werkt samen met LSA en NLZVE aan het behoud/verduurzaming van de door de coronacrisis noodgedwongen versnelling in regio's, wijken en buurten van:
 - Technologiebenutting (eHealth!) door de formele zorg onder andere door het delen van *best practices* tijdens een online GROZ-verwondersessie op 19 mei;
 - Samenwerking tussen informele (mantelzorg, respijtzorg, etc.) en formele zorg, onder andere door een lobby bij diverse systeempartijen ten behoeve van het Maatschappelijk Noodfonds.
 - Aandacht voor herstart reguliere zorg en herstel/revalidatie COVID-19 patiënten.

Middellange termijn

- Groeikansen digitalisering van gezondheid en zorg

Lange termijn activiteiten

De governance van zowel LSH als MT G&Z ziet voor henzelf vooral een rol weggelegd bij activiteiten op de lange termijn, waarbij het beschouwen van systemische versterkingen tot en met het

overwogen van de installatie van een *Rapid deployment joint task force* systeem overwogen moet worden.

Activiteiten die overwogen moeten worden:

- Instellen kerngroep met als doel het op hoofdlijnen formuleren van een voorstel voor een “Be prepared”-programma ter advies en uiteindelijk voortzettingsbesluit(en) door de LSH- en MT G&Z-governances;
 - Topsector LSH, VWS, RIVM, NWO, ZonMw, NFU, Regieorgaan SIA, SGF, etc;
- Oprichten *Rapid deployment joint task force*;
- Deltaplan PEP (preventie epidemieën en pandemieën);
 - Zie o.a.
 - FD 11 april 2020: https://fd.nl/weekend/1340773/bouw-deltawerken-tegen-virusuitbraken?utm_medium=social&utm_source=email&utm_campaign=SHR_ARTT_20200413&utm_content=weekend;
 - Kwaliteitsraad: <https://www.zorgvisie.nl/blog/gemeenschapskracht-in-tijden-van-crisis/>;
 - Internationaal strategisch Publiek-privaat-partnership vaccine- en antibioticaontwikkeling. Potentiële Nederlandse partners;
 - ImmuneHealthXL;
 - Human Vaccines Project
 - AMR: NCOH, NADP, AMR-Global
 - Health-RI
 - Scala van Topsectoren en Sleuteltechnologieën en -methodologieën
- MGTIB, MT G&Z:
 - *Be prepared* en/of *Resilient Society* toevoegen als extra Missie?
 - Missie I:
 - Versterken publieke gezondheid(szorg) systeem;
 - Meer nadrukkelijk terugdringen leefstijl- en leefstijl-gerelateerde ongezondheid;
 - Preventie effecten niet alleen op lange termijn, ook een ‘*be prepared*’ status. Leefstijl is belangrijker dan ooit in het licht van de actualiteit: IC’s liggen vol met personen met overgewicht.
 - Betrokken PPP’s:
 - P4O2, Lifestyle4Health, Preventie (nog op te richten)
 - Missie II:
 - Ontwikkelingen voor decentralisatie zorg en circulaire regionale economie doorzetten;
 - Missie III:
 - Secundaire/tertiaire – ook wel ‘geïndiceerde’ – preventie doorontwikkelen.

Relevante links:

TNO

<https://www.tno.nl/nl/tno-insights/artikelen/de-economie-na-het-coronavaccin-hoe-nederland-zich-uit-de-crisis-kan-innoveren/>

SER

<https://www.ser.nl/nl/actueel/Nieuws/herstelbeleid-coronacrisis>

WUR NL 2120:

https://www.wur.nl/upload_mm/0/8/7/6acffa98-feb5-4354-856f-1a85d688ad64_WUR%20Rapport%20-%20Een%20natuurlijkere%20toekomst%20voor%20Nederland%20in%202120.pdf

<https://www.fiercehealthcare.com/hospitals-health-systems/trump-administration-aims-to-replenish-strategic-national-stockpile-to>

Opinies:

<https://www.parool.nl/es-b1b94267>
<https://www.volkskrant.nl/es-b8d0b6cc>
<https://decorrespondent.nl/11125/het-tijdperk-van-het-neoliberalisme-loopt-ten-einde-wat-komt-ervoor-in-de-plaats/427700625-2a78dcc4>
<https://www.biocentury.com/article/304515>
<https://fd.nl/ondernemen/1342571/europese-productie-medicijnen-vraagt-andere-aanpak-van-overheid>

Funding

<https://www.devex.com/news/interactive-who-s-funding-the-covid-19-response-and-what-are-the-priorities-96833>
<https://amp.ft.com/content/f4557f2c-2464-46bd-a844-d08cad3da59>
<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/covid-19>